නිබ්බාන දේශනා 11 & 12: මායාවේ ගෘහ නිර්මාණය

පපඤ්ච, නාම-රූප සහ විඤ්ඤාණයේ සිනමාව

Based on the sermons of Ven. Katukurunde Nyana
NotebookLM

Abhසේ සිනමා පටය

අප දකින ලෝකය සිනමා පටයක් වැනිය. ආලෝකය, වර්ණ සහ වේගය නිසා චලනය වන රූප සත්‍ය යැයි අපි රැවටෙමු.

චිත්‍රපටය (සංසාරය) බැලීමට නම්, අපි තිරය (නිවන) අමතක කළ යුතුය. ආලෝකය දැල්වුණු විට චිත්‍රපටය අතුරුදහන් වී, සුදු තිරය පමණක් ඉතිරි වේ.

මෙය ‘මැජික් සංදර්ශනයකි’ (මායා).

NotebookLM

මායාවේ ආරම්භය: නාම-රූප සහ ස්පර්ශය

නාමයත් රූපයත් නිසා ස්පර්ශය හටගනී.

නාම-රූප යනු එකිනෙක මත යැපෙන, එකිනෙක ගැටෙන ක්‍රියාවලියකි. මෙය ‘අධිවචන සම්පස්ස’ සහ ‘පටිඝ සම්පස්ස’ ලෙස බෙදේ.

රූපය යනු පෙණ පිඩක් වැනි හිස් දෙයකි. එය සත්‍යයක් නොව, සකස් කරගත් දෙයකි.

NotebookLM

සංඥාවේ විකෘතිය

රූපය හඳුනා ගන්නේ සංඥාව (සඤ්ඤා) මගිනි. එය අඳුරේ අතපත ගෑමක් වැනිය.

‘කලහ විවාද’ හටගන්නේ අප දකින දේ ‘සත්‍ය’ යැයි දැඩිව ගැනීම (තණ්හා, දිට්ඨි) නිසාය.

‘සංඥා නිදානා හි පපඤ්ච සංඛා’

NotebookLM

පපඤ්ච: වංකගිරි ගමන

පපඤ්ච යනු හුදෙක් ප්‍රමාදය (පමාද) නොව, කෙටි මාවත මගහැර වටරවුම් මාර්ගයක ගමන් කිරීමයි.

සිතුවිලි, වචන සහ සංකල්ප හරහා යථාර්ථය පුළුල් කිරීම සහ විකෘති කිරීමයි.

නිවනට යන සෘජු මග වසන් කර, අපව සංසාරයේ අතරමං කරයි.

NotebookLM

මධුපිණ්ඩික සූත්‍රය: සිතිවිලි දාමය

- 1. ඇස + රූපය + විඤ්ඤාණය = ස්පර්ශය
- 2. ස්පර්ශය → වේදනාව
- 3. වේදනාව → සංඥාව
- 4. සංඥාව → විතර්කය
- 5. විතර්කය → පපඤ්චය

අවසානයේ ‘පපඤ්ච සංඥා සංඛා’ විසින් පුරුෂයාව යටපත් කරගනී.

NotebookLM

භාෂාව නමැති අත්වාරුව

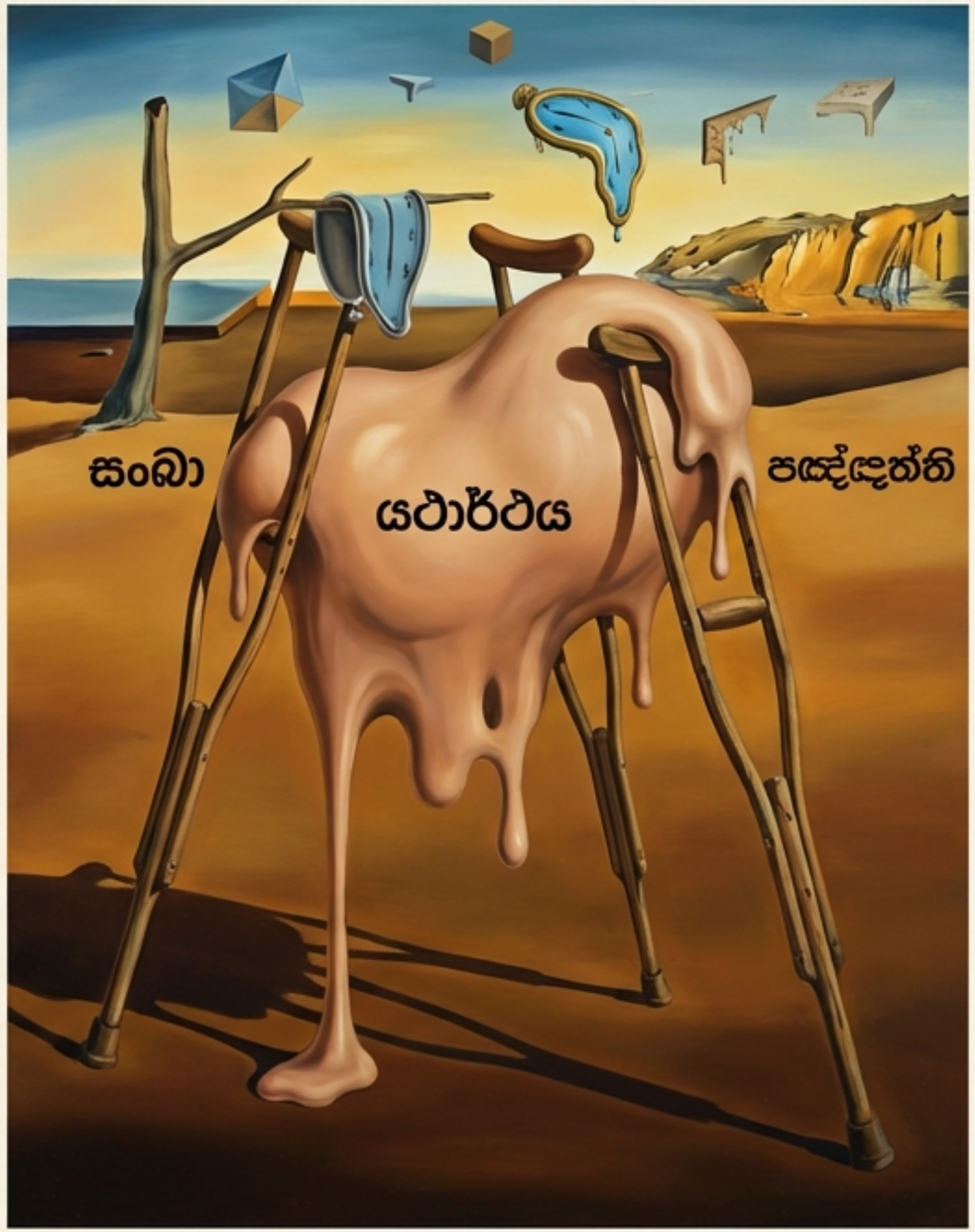

අප ලෝකය ගොඩනගා ගන්නේ **වචන** සහ **නම් (නාම)** මගිනි. එදිනෙදා වැඩ කටයුතු සඳහා ‘සංඛා, සමාඤ්ඤා, පඤ්ඤත්ති’ අවශ්‍ය වේ.

නමුත් අප මෙම **වචන පරම** සත්‍ය ලෙස ගත් විට, අප එම **වචනවලට යට වේ.** ‘ආත්මය’, ‘මම’, ‘ලෝකය’ යනු හුදෙක් ප්‍රඥප්ති පමණී.

NotebookLM

කිරි, දීකිරි සහ ගිතෙල්

කිරි, දීකිරි බවටත්, දීකිරි වෙඩරු බවටත්, වෙඩරු ගිතෙල් බවටත් පත් වේ.

කිරි තිබෙන විට එයට ‘දීතිරි’ යැයි කිම වරදකි. දීකිරි තිබෙන විට ‘කිරි’ යැයි කිම වරදකි.

යථාර්ථය ගලා යන නිරන්තර වෙනස් වීමකි. වචන මගින් එම වෙනස්වීම ‘කැටි කර’ පෙන්වයි. අපි වචන වලට රැවටී වෙනස්වීම (අනිච්ච) නොදකිමු.

NotebookLM

කාලයේ මායාව

වාක්‍යකරණ: ‘විය’ (Was), ‘වන්නේය’ (Will be), ‘ඇත’ (Is).

අතීතය යනු මැරී ගිය දෙයකි (‘අහෝසි’).
අනාගතය යනු තවම නුපපන් දෙයකි.
සත්‍ය වගයෙන්ම පවතින්නේ වර්තමාන මොහොත පමණි.

අපි අතීතය සහ අනාගතය වර්තමානයට ගෙනැවිත් දුක් විඳින්නෙමු.

NotebookLM

පෘථග්ජනයාගේ ලෝකය: ‘මම සහ මගේ’

අශ්‍රුතවත් පෘථග්ජනයා පඨවිය (පොළව), පඨවිය ලෙස හඳුනා ගනී (සඤ්ජානාති). ඔහු එය ‘මගේ’ යැයි සිතයි (‘පඨවිං මේති මඤ්ඤති’). ඔහු පඨවිය ගැන සිතින් කතාන්දර ගොඩනගයි (මඤ්ඤනා). ඔහු පඨවිය සාදරයෙන් පිළිගනී (අභිනන්දති). එබැවින් ඔහු දුකට පත් වේ.

NotebookLM

තථාගත දෘෂ්ටිය: අපරාමට්ඨ

රහතන් වහන්සේ ද පඨවිය, පඨවිය ලෙස හඳුනා ගනී (අභිජානාති). නමුත් උන්වහන්සේ එය ‘මගේ’ යැයි නොගනී. පඨවිය තුළ ආත්මයක් දකිනේ නැත. උන්වහන්සේ භාෂාව භාවිතා කරයි (වෝහාර), නමුත් දෘෂ්ටියකින් එය අල්ලා නොගනී (අපරාමට්ඨ).

NotebookLM

නිෂ්පඤ්ච: ප්‍රමාදයෙන් මිදීම

නිවන යනු පපඤ්ච සංසිඳීමයි (පපඤ්චූපසම).

සිතුවිලි සහ සංකල්ප පසුපස හඹා යාම නැවැත්වීම.
මනෝමය ලෝකය (ගේහසිත) අතහැරීම.

‘නිෂ්පඤ්චාරාමෝ අයං ධම්මෝ’

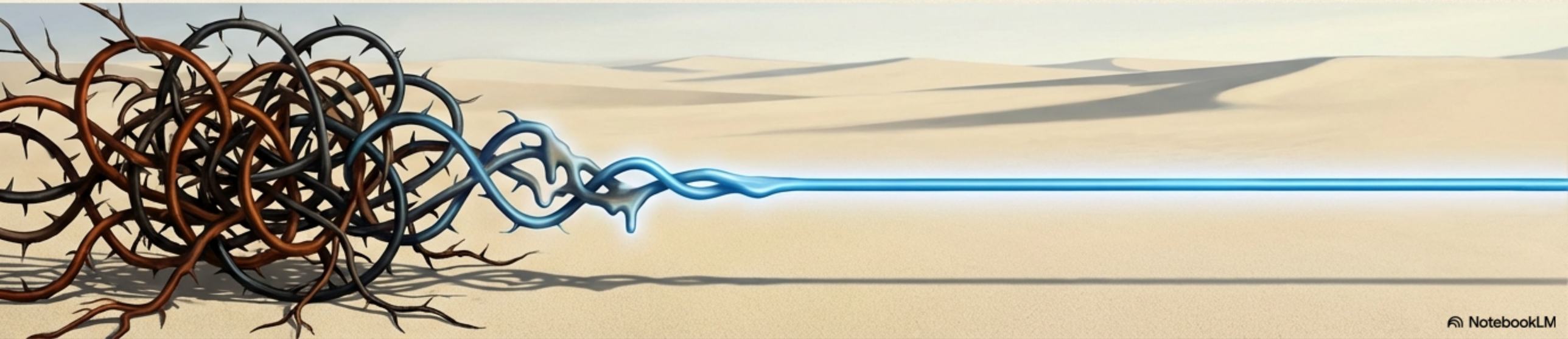

NotebookLM

දර්ශනයේ අවසානය

නිබ්බිදා: යථාර්ථය අවබෝධ කරගත් විට, විඤ්ඤාණයේ මායාවට (මැජික් සංදර්ශනයට) ඇති ඇල්ම නැති වේ.

නාම-රූප නිරුද්ධ වීමෙන් ස්පර්ශය යා නිරුද්ධ වේ. චිත්‍රපටය බිඳී යයි.

ඉතිරි වන්නේ ශාන්ත වූ, ප්‍රණීත වූ නිවනයි.

NotebookLM

ශාන්තිය

‘ඒතං සන්තං ඒතං පණීතං...’
සියලු සංස්කාරයන්ගේ සංසිඳීම.
සියලු උපධීන් අතහැරීම.
තණ්හාව ක්ෂය වීම, විරාගය, නිරෝධය, නිබ්බානය.

NotebookLM

ඔබ දකින්නේ ලෝකයද? නැතහොත්
ඔබේම මනස විසින් ගොඩනැගූ අර්ථකථනයද?
පපක්ද්චයෙන් මිදී, යථාවබෝධය දෙසට.

NotebookLM